

Til Fondsbestyrelsen
EIIL-legatet
c/o Dansk Center for Erhvervspædagogik
Rosenørns Allé

Gladsaxe 24. juni 2011

Rapport for EIIL-aktiviteten "Gullasch, Dracula og EUD"

Hermed aflægges min rapport for EIIL aktiviteten *Gullasch, Dracula og EUD*

Rapporten omfatter dette dokument og diverse bilag i fem papir-eksemplarer samt en USB-pind med samme rapport og diverse bilag.

Endvidere regnskab og faktura for studierejsen, attesteret af TECs controller Tove Borgstrøm. Faktura er også fremsendt elektronisk.

Min formidlingsplan er følgende

- artikler er sendt eller sendes til "Erhvervsskolen", "Uddannelsesbladet" og "Vejlederen" .
- De to sidste blade planlægger internationale temanumre hvor artiklen forventes at indgå
- Endvidere er nærværende rapport samt artikel og bilag sendt til UDU og REU

For at undgå dublering i rapporten henviser jeg for kolorit og kultur til de vedlagte artikler og billeder.

I håbet om at rapporten og regnskabet opfylder EIILs dokumentationskrav i forhold til rejsebevilling og formidlingsbevilling, beder jeg om at de bevilgede 75 % af rejseudgiften sammen med formidlingsbevillingen kan udbetales, i henhold til den fremsendte faktura

Jeg står til rådighed for supplerende oplysninger om rejsen, og formidler gerne råd til andre der måtte besøge disse to meget spændende men også kriseramte lande. Det er i mine øjne netop på grund af færre ressourcer end i Danmark at de kan være i stand til at inspirere dansk EUD-praksis

Med venlig hilsen

Benny Wielandt, TEC Gladsaxe

vedlagt

Regnskab og faktura

Bilag 1 Ungarns uddannelsessystem

Bilag 2 Rumæniens uddannelsessystem

Bilag 3 Artikel til fagblade: Gullasch, Dracula og EUD (varieres let i forhold til læsergruppe)

Bilag 4 Billeder fra Ungarn og Rumænien

Rapport for EIIL-aktiviteten "Gullasch, Dracula og EUD"

Jeg har i maj 2011 besøgt Ungarn og Rumænien, med henblik på at opnå kendskab til landenes erhvervsuddannelser, til mulig inspiration der kunne overføres til danske forhold

Generelle forhold om de to landes uddannelsessystemer indgår i rapportens bilag, samt af artikel sendt til underviser-fagpressen

Jeg vil her i rapporten særligt fremhæve følgende punkter hvoraf flere er uddybet i bilagene

For begge lande

1) **EUD-system** med 3 niveauer 1 hjælper/2 faglært/3 dobbeltkompetence i et **enstrengt** system

2) **Den stærke diagnose-kultur** der i hele grundskolen gennem screening sikrer oprykning suppleret med inkluderende støtteundervisning. Man gør i grundskolen, som i andre tidligere socialistiske østlande, fortsat meget stor brug af lærer-assistent, metodiske vejledere og skolepsykologer.

3) Omfattende **AMU/AVU-uddannelsesprogrammer for voksne ufaglærte**, som erstatning for de mange uddannede borgere der rejser ud i Europa

4) **Nøglekvalifikationer** indgår som kompetencemål i alle erhvervsuddannelser (IT, fremmedsprog, numerisk kompetence, kommunikation, selvstændighed, samarbejde, innovation)

For Ungarn

4) **Den systemiske EUD-reform fra 2005**, med et tværgående forarbejde om hvordan andre lande fornyer sig, hvem der leder processen, forholdet mellem aktørerne, hvilken vidensbase man bygger på og hvilke procedurer og kriterier der bruges for at evaluere fremskridt og resultater.

De sociale parter blev inddraget i arbejdet med jobprofiler, i arbejdsgrupper på 20 personer pr profil, i alt over 4000 personer. Her bragtes viden fra industrierne og markerne ind i undervisningssystemet. Man vurderede også hvor der var overlap mellem forskellige uddannelser, og hvor der kunne indgå generelle moduler på tværs af uddannelser.

Processen byggede på analysemetoden DACUM (www.dacum.org) Processen krævede politisk mod og var båret af visioner på langt sigt. Arbejdet indgik senere i **Det Nationale erhvervsqualifikationsregister** (kompetencebaseret). Vi savner i mine øjne bestemt et sådant register i Danmark

Somogså her i Danmark er man dog ved at nå innovations/reform-træthed (åh nej ikke igen)

6) Alle beskæftigede (og ledige) har i henhold til **Lov om Arbejde** pligt til at vedligeholde og udbygge deres kompetencer.

7) Alle undervisere på ungdomsuddannelserne skal over en 7-årsperiode have pædagogisk kompetenceudvikling i et omfang af 10 uger, gennem et pointbaseret kursusprogram, og finansieret af en øremærket bevilling hertil

6) **Regionale integrerede AMU/AVU-centre** der også fungerer som centre for vidensdeling og efteruddannelse af erhvervsskole-lærere (såvel pædagogisk som erhvervsrettet)

For Rumænien

8) Longitudinale undersøgelser af de unges karriereforløb for at se hvor de uddannede ender

9) **Et skridt videre-programmet:** Et særligt uddannelsesprogram for de ufaglærte ledige og beskæftigede, både alment og erhvervsfagligt. I kommunisttiden var de alle beskæftigede da alle havde et job men ofte uden at arbejde.

I programmet indgår mentorer (og uddannelse af mentorer), afdækning af deltagerforudsætninger og – forventninger. For også at imødekomme ønsker fra ufaglærte **beskæftigede** var der også uddannelsestilbud om aftenen og i weekenderne. Der var også programmer med mobile undervisere til fjerntliggende landsbyer (mobil AMU/VUC).

Der var regionale følgegrupper med tilknyttede uddannelses- og arbejdsmarkedsforskere. Målet var ikke kun at øge ansættelighed men også det generelle uddannelsesniveau i forhold til almindelig borgerdeltagelse i samfundet.

10) **Step-by-step-programmet** for Rroma børn og unge (se artikel). Rroma er den officielle rumænske betegnelse der skal angive at denne befolkningsgruppes navn IKKE har sin rod i landets navn

11) **61 regionale bedømmelsescentre** for uformel/nonformel læring (både afklaring og validering), med udgangspunkt i 116 allerede beskrevne beskæftigelsesprofiler

12) **Simulations-didaktik:** da undervisningen skal forberede eleverne til arbejdsmarkedet og da de fleste virksomheder er små og mellemstor, skal undervisningen simulere vilkårene i virksomheden. Eleven skal vide hvordan virksomheden fungerer ud over de specifikke tekniske krav som jobbet stiller. Dette kræver efteruddannelse af lærerne til at operere i ”modelvirksomheden”

13) **Rumæniens Nationale Vejledningsforum** som har høje ambitioner med følgende mission

- At støtte autoriteterne og ansvarlige institutioner i design af vejledningspolitik og livslang lærings- og vejledningsstrategi
- At promovere kvaliteten af kvalitet i uddannelses- og erhvervsvejledning
- Bidrage til personlig udvikling og socio-økonomisk effektivitet for borgere i beskæftigelse eller jobsøgning og at støtte deres konkurrencedygtighed og reintegration i deres professionelle liv
- Støtte adgang for alle til vejledning og rådgivning og at bidrage til deres beslutningsprocesser i karriere- og uddannelsesstier
- Stimulere professionelt samarbejde og netværksarbejde og overholdelse af etiske standarder og pårincipper

Studierejsens enkelte mål med hovedindhold (kontaktpersoner fremgår af bilag 1)

Mandag 16. maj Budapest

a) **National Institute for VET and Adult Education/NSZFI, afdelingsleder Eszter Karzaly**
generel vidensdeling om respektive landes EUD-systemer og kvalifikationsrammer

b) **Besøg på Petrik Lajos Erhvervsmellemskole, forstander Bertalan Zsolt**

c) **møde med Ungarns Håndværksskammer, ved international konsulent Gabor Solti**
Samtale om partsindflydelse efter 1989

Tirsdag 17. Maj formiddag

d) **møde hos NSZFI med Agnes Kovats Voros, international konsulent, Kecskeméti Regionális Képző Központ (regionalt Center for EUD og Voksenuddannelse)**
orientering om de regionale centres rolle i kompetenceløftet Et skridt frem, og centreens rolle i EUD-lærernes løbende kompetenceudvikling

e) Eotvas Lorand Universitet, Institute for Andragogy , professor Maria Szokoly
vidensdeling om voksenpædagogik og voksenvejledning

Tirsdag eftermiddag og onsdag 18. maj

Gæst på EUD-konference på EU-plan (Ungarn har formandskab i foråret 2011)
Hovedtema: EUDs placering i EQF og de nationale kvalifikationsrammer

Torsdag 19. maj Bucharest

a) National Centre for TVET Development, director Gabriela Ciobanu
general vidensdeling om de respektive nationale EUD-programmer

b) Office for Lifelong Learning, director Liliana Preoteasa og konsulent Tania Sandu
vidensdeling om LLL-uddannelsesprogrammer, herunder programmer for voksne Roma
Vi diskuterede nationale kvalifikationsstandarder set i sammenhæng med den kommende EQF og den rumænske kvalifikationsnøgle . Rumænien har udarbejdet 300 kvalifikations-standarder for at dække arbejdsmarkedets aktuelle og forventede behov.

c) møde med Radu Opra (arbejdstagere) og Julian Cazacu (arbejdstagere)
gensidig orientering om innovations- og entreprenørskabs-undervisning i erhvervsuddannelserne
- **START-program** udsteder mikrokreditter gennem Banken for Små og Mellemstore Virksomheder
- **Junior Achievement** starter med fiktive og derefter reelle virksomheder

Fredag 20. Maj Bucharest

d) Institute of Educational Science, director Mihai Jigau
dialog om didaktiske principper i DKs og Rumæniens ungdomsuddannelser
Instituttet er et tværministerielt forskningsinstitut der løser opgaver for EU, regering, ministerier, beslutningstagere etc. Forskningen tilpasses de aktuelle behov i den nationale socio-økonomiske politik og er tværdisciplinær, på tværs af lovgivning, økonomi, politisk videnskab, sociologi . Som institut har man tilknyttet universitets-studerende som studentermedhjælpere og praktikanter. Instituttet udfører analysearbejde i forbindelse med Copenhagen Declaration, EQF , Bologna-Lissabon- og 2020-målsætningerne.

e) Teknisk Mellemskole *Colegiul Tehnik Media*, forstander Mariana Ciabanu
Vidensdeling om nationale EUD-programmer og om aktuelle udfordringer ;
Internt møde med ledelse, lærere og elevråd med oplæg og debat om dansk og rumænsk EUD ,

Lørdag 21.maj Møde om undervisningsprogram Step-by-step for Roma-børn og unge

Direktør Carmen Lica

Undervisere af Roma-elever peger på følgende barrierer/forskelle: Sprogæssigt handicap pga begrænset ordforråd, kulturelle forskelle, dårlige forhold for hjemmearbejde, dårlig hygiejne, lavere motivation for at lære pga lavere forventning hos forældre og forventede om ringere jobmuligheder, manglende respekt for skoledisciplin, tidlig seksuel modenhed, aggressivitet, stærk gruppesolidaritet

varierede klassekvotienter på en intelligent måde lavere klassekvotienter i ghettoer, de bedste lærere og læringsmiljøer i fattige områder; støtte til børnene OG deres familie

Kulturel eftermiddag i Bucharest gamle by (Lipscani) , Landsbymuseet og Etnografisk Museum

Søndag 22.maj

Hjemrejse over Warzawa (kun meget få direkte fly mellem Danmark og Rumænien)

kontaktpersoner, i kronologisk orden

Kontaktpersoner Ungarn

- a) Eszter Karvazy, karvazy.eszter@nive.hu
- b) Bertalan Zsolt, bertzs@petrik.hu
- c) Gabor Solti solti@iposz.hu
- d) Agnes Kovats Voros, voros.agnes@krkk.hu
- e) Maria Szokoly Kraicine, szokoly.maria@ppk.elte.hu

Kontaktpersoner Rumænien

- a) Gabriela Ciobanu, gabriela.ciobanu@tvvet.ro
- b) Liliana Preoteasa , liliana.preoteasa@medu.edu.ro
- c) Radu Oprea radu@smart.orgro og Julian Cazacu , office@ptir.ro
- d) Mihai Jigau jigau@ise.ro
- e) Mariana Ciobani, mariana.ciobanu@colegiulmedia.ro
- f) Carmen Lica carmenlica@stepbystep.ro

Fra mig til mine værter, udover mindre gaver:

-UVMs engelsksprogede pjecer om Dansk EUD (version 2008), og om Dansk Strategi for Livslang Læring. Endvidere gennemgik jeg IUs ppt-serie om det danske uddannelsessystem og en ppt om flexicurity fra UVMs Kontor for Livslang Læring , og uddybede begge områder overfor værterne.

Alle værter udtrykte stor beundring for dansk uddannelsespolitik og arbejdsmarkedspolitik. Mange af værterne har været på studierejse til Danmark, og en række elementer i de to landes systemer bygger på dansk inspiration, ikke mindst indenfor AMU-systemet.

Begge lande vil i den nærmeste fremtid etablere pilotforsøg med EUD-vekseluddannelse og søger hertil partnere i andre EU-lande med vekseluddannelse (primært Danmark og Tyskland)

Flere værter planlægger at besøge Danmark i de kommende år for inspiration til egen politikudvikling, især på områderne højniveau-EUD , behovsstyret udbud af EUD og AMU m.m. samt special needs-programmer.

De vil samtidig besøge mig i forbindelse med Danmarks EU-formandskab i foråret 2012.

Afsluttende takker jeg EUIL-fondsbestyrelsen for støtten til at gennemføre denne aktivitet samt for støtten til mine tidligere EUIL-aktiviteter.

Benny Wielandt
Vejleder og konsulent
TEC Gladsaxe
bw@tec.dk
tlf 25 45 34 72